

Pater noster
Oratio hec privilegia
ta est in tribus. In

Dignitate. quia a christo composita.
Brevitate. ut citius sciat. melius retineat. frequenter dicatur
Fecunditate. quia omnes petitiones continet. et utriusque vite necessaria complectitur.

Pater noster dividitur in

Exordium. Pater noster.
Tractatum. Sanctificetur nomen tuum etc.
Conclusiones. Si enim dimiseritis. Sed hec conclusio non est de integritate orationis.

In

Exordio datur petenti fiducia. cum dicit. Pater noster. non domine.
Domino servit timore. patri amore. Malachie. j. Filius honorat
patrem suum. et servus dominum suum timebit. Si ergo pater ego sum. ubi
honor meus. et si dominus ego sum. ubi est timor meus.

Tractatu ponuntur omnia nobis necessaria.
Conclusionem inferuntur necessaria ex premissis consequentia.

De dicit
pater noster

Generaliter omnium pro creatione. Deuter. xxxii. Numquid non ipse est pater tuus qui possedit
fecit et creavit te. Fecit in corpore. creavit in anima. possedit in utroque.
Specialiter iustorum pro adoptione. Matth. v. Estote perfecti sicut et pater vester
caelestis perfectus est. Luce. xi. Si ergo vos cum sitis mali etc.

Pater est

Singulariter christi pro eterna generatione. Joh. v. Non solum soluebat sabbatum
sed et patrem suum dicebat deum. Mat. xi. Neque patrem quem novit nisi filius. et cui voluerit filius revelare.
Primo modo per impressam imaginem
Secundo modo per appositam gratie similitudinem
Tercio modo per eternam originem.

Qui es in celis.

in angelis. vel in celis. i. in sanctis. Sancti enim dicuntur celi quod dupliciter. scilicet
vite sublimitatem. Phil. ii. Nostra conversatio in celis est.

Propter

Bonorum operum claritatem. Phil. ii. Inter quos lucetis sicut lumina in mundo
verbo vite continentes. Matth. v. Luceat lux vestra coram hominibus etc.
Propositi firmitatem. Psal. Verbo domini celi firmati sunt.
Deum in eis quiescentem per gratiam. Isa. lxxvi. Celum mihi sedes est. pater. Do-
minus in celo paravit sedem suam.

Dicit ergo. Pater noster qui es in celis. id est in spiritualibus. ut ad spirituale mansuetudinem
in qua habitat festinare discamus. et celestia ab eo queramus.

Sanctificetur nomen tuum. Terminato exordio sequitur tractatus. qui dividitur in
duas partes. In prima oratur pro bonis adipiscendis. In secunda pro malis amovendis. Ibi
Et dimitte nobis debita nostra etc.

Primo petit pro bonis adipiscendis

Eterna
quae petitur

In premissis. Sanctificetur nomen tuum. Petimus quod
ipsa gloria siue perfecta noticia confirmetur in nobis
Et hoc erit in gloria perseverando.

Sunt bona

Spiritualia
quae petuntur

In meritum siue in bonum perseverantiae. Adveniat
ad regnum tuum. Ecclesia vel anima in qua per gratiam
regnas. adveniat. i. in finem perveniat.

Temporalia
quae petitur

In bonum gratiae. Fiat voluntas tua. i. libertas
nostri arbitrii societur per gratiam tue voluntati.
In sustentationem siue temporale subsidium.
Panem nostrum quotidianum da etc.

Secundo petit pro amovendis malis

Preteritis Et dimitte nos. Preterita mala
Presentibus Sz libera nos a malis Presentia mala
Futuris. Et ne induamur. Futura mala

Sunt Dolenda.
Vitanda.
Precauenda.
bb 3

Expositio orationis dominice

Septē sūt petitiones { **Sanctificet no. t.**
Adueniat reg. t.
Fiat volūtas t.
Danē no. q̄ri. **Septē**
Et dimit. n. d. n. dona
Et ne n. indu.
Sz li. nos a ma. } **Sapīa**
Intellect⁹
Consiliū
Fortitudo
Scientia
Pietas
Timor } **Septē bti**
tudines } **Regnū celorum.**
Possessio terre
Consolatio
Saturitas.
Visio dei.
Filiatio dei.

Septē virtutes cōtra septem vicia { **Paupertas** spiritus cōtra supbiam siue inanem gloriā.
mansuetudo contra iram.
Lucrus contra inuidiam.
Sitis iusticie contra accidiam.
Misericordia contra auariciam.
Mundicia cordis contra gulam.
Pax contra luxuriam.

Homo ergo egrotus. deus medicus. vicia languores. petitiones planci⁹. dona antidota. virtutes sanitates. beatitudines felicitates ⁊ gaudia. petitiōib⁹ dona. donis virtutes. virtutibus beatitudines obijciuntur. ⁊ vicia excluduntur.

Sanctificetur nomen tuum { **Petitio sanctificatio**
Donum sapientia
Virtus pax.
Beatitudo filiatio dei.
Vitium contra quod luxuria.

Sanctificet no. t. Nomen dei inuenimus { **Terribile.** Deut. xxiij. **Nisi timueris nomē ei⁹ gl'iosum ⁊ terribile.** hoc est dominū deum tuū. augebit dominus plagas tuas.
Admirabile. Psal. Domine domine noster q̄s admirabile rē.
Laudabile. Ps. A solis ortu vsq; ad occasum rē.

Est ḡ nomen dei { **Terribile** quantū ad potentiam. que attribuitur patri.
Admirabile quantū ad sapientiam. que attribuitur filio.
Laudabile quantū ad bonitatē. que attribuit spūi sancto.

Sanctificatur ergo. id est in nobis firmatur. { **Terribile** in cognitione summe potestatis.
Admirabile in cognitione prime veritatis.
Laudabile in cognitione summe bonitatis.

Dicit ergo. sanctificetur nomen tuū. quasi diceret. Da nobis spiritus sapiencie. id est iocunditatem internā. vt gustemus q̄s suavis es. ⁊ hoc generet in nobis pacem. ⁊ hoc contra luxuriam. quia non est pax ossibus meis a facie peccatorum meorum.

Adueniat regnum tuum { **Petitio aduentus regnū.**
Donum intellectus.
Virtus mundicia cordis.
Beatitudo visio dei.
Vitium contra quod gula.

Adueniat regnū tuū Regnū dei dicitur { **Diligans ecclia.** Math. **Distet filius hominis angelos suos. ⁊ colligent de regno eius omnia scandala.**
Doctrina euāgelica. Luce. xxi. **Lex ⁊ pphete vsq; ad iobāne; ⁊ ex eo regnū dei euāgelizat. et omnis in illud vim facit.**
Beatitudo eterna. Math. xij. **Fulgebūt iusti sicut sol i regno patris eorū.** De h̄ p̄cipue accipit qd̄ hic dicitur. **Licet nō incōgrue de alijs accipi possit.**

Dicit ergo. Adueniat regnum tuum. quasi dicat. Da nobis spiritū intellectus. q̄ mun⁹ dati corde intelligamus te in p̄senti regnare per fidem. vt in futuro videam⁹ te regnare

speciem. et hoc est contra gulam. de qua dicitur. Vinum et ebrietas aufert cor.

Fiat voluntas tua {
 Petitiō voluntatem dei fieri.
 Donum consilium.
 Virtus misericordiā.
 Beatitudo misericordiē cōsecutiō.
 Vitium contra quod auaricia.
Est voluntas dei ad {
 Creationem. Ps. Omnia quecumq; voluit fecit.
 Gratificatiōē. j. Thef. iij. Nec ē volūtas dei scificatio vestra.
 Glorificationem. Joh. vi. Nec est voluntas patris mei qui misit me. vt omnis qui videt filium et credit in eum. habeat vitam eternam.
Est q̄ volūtas dei {
 Creans.
 Gratificans. et de hac accipitur hic.
 Glorificans.

Dicit ergo. Fiat volūtas tua. q̄si dicat. Da nobis spiritū consilij vt faciamus vo' uirtutem tuam. maxime misericordiā. que perimit auariciam. quaten' misericordiā cōsequimur. Scdm̄ illud. Beati misericordes. qm̄ ipi misericordiā consequunt'. Sicut em̄ auaricia cōsistit in acquirendo et retinendo. ita misericordiā in dando et dimittendo. Quid autē pdest sepius dicere. Fiat volūtas tua. et nolle iuuare. Vult deus apud te esse paupes. vt p eos salueris et corpe et aīa. Cū em̄ defuerūt vasa stetit oleū. Vos venitis volūtatē frangendo.

Panē n̄m quidianū {
 Petitiō panem dari.
 Donum fortitudo.
 Virtus esurietis iusticiē.
 Beatitudo saturitas.
 Vitium contra quod accidia.
Panē no. q̄ {
 Corporalis. Benef. iij. In sudore vultus tui vesceris pane tuo.
Est panis {
 Sacramentalis. j. ad Corinth. xj. Quicumq; manducauerit panes hunc et biberit calicem domini indigne etc.
 Eternalis. Joh. vi. Ego sum panis viu'. Et ille p̄cipue dicit supsubal.

Dico. Supsubstantialis panis est q̄ dicit. Ego sum panis viu' etc. Qui videlicet vniuersas supat creaturas. Licet autē sint multi panes mystici. De his tamen tribus exponunt doctores qd̄ hic dicit. Vñ Aug'. Panis quidian' dicit' vt necessaria hui' vite. vel sacramentum corpis christi. Oportet ergo vt cōiuncte oīa ista tria accipiant'. vt. i. panē quotidianuz petamus. simul et necessaria corpi. et sacramentū visibile. et inuisibile verbum dei. Unde de his tribus potest accipi quod dicit' Luce. xj. Amice cōmoda mihi tres panes.

Ergo {
 Primus panis est ad corpis sustentationem.
 Secundus in via ad anime refectionem.
 Tercius in patria ad eternam fruitionem.
 Dicit ergo. Panem nostrū supsubstantialem etc. quasi dicat. da nobis spiritū fortitudinis. qui multiplici pane roborat animā. ne deficiamus in p̄senti. esuriendo iusticiā. p quam expellentes accidiā plena iusticia saturabimur in futuro. fm̄ illud. Beati qui esuriūt et sitiunt iusticiam. quoniā ipi saturabuntur.

Dimitte nobis debita nostra {
 Petitiō dimitti debita.
 Donum scientia.
 Virtus luctus.
 Beatitudo consolatio.
 Vitium contra quod inuidia.
Dimitt. no. de. no. {
 Offense. Matth. xvij. Serue nequā omne debitū dimisi tibi.
Est debitum {
 Bone vite. Luce. xvij. Cū feceritis omnia que p̄cepta sunt vobis dicite. serui inutiles sumus. quod debuimus facere fecimus.
 Pecunie. Prover. xxij. Foli esse cuz his q̄ defigūt manus suas. et q̄ vades se offerunt p debitis. Agit autem hic de debito offense nō pecunie. Debituz primum

Expositio orationis dominice

malum. secundū bonum. tertium indifferens.

Dicit ergo. Dimitte nobis debita nostra. quasi di. **Da nobis donum.** scientiā et virtutē. luctū q̄ tam nostra q̄ aliena pctā cogitemus et desleam⁹. vt nobis debita nostra dimittas. et ira consolationē habeamus aduersus inuidiam. que facit hominē de alieno bono tabēscere. **Unde versus.** Inuidus alterius rebus marcescit opimis.

Et ne nos inducas in tentationem

Petitio non induci in tentationem.

Donum pietas.

Virtus mansuetudo.

Beatitudo possessio terre.

Vitium contra quod ira.

Irritationis. Exodi. xvij. **Vocauit moyses** nomē loci illius tentatio p̄pter iurgium filiorū israel. et quia tentauerunt dominū dicentes. **Est ne deus in nobis.**

Et ne nos inducas Est tentatio

Probationis. Jacobi. i. **Beatus vir** qui suffert tentationem.

Thob. ij. Hanc tentationē ideo p̄misit domin⁹ euenire illi vt poster⁹ daret exemplū paciētie eius sicut et sancti Job.

Vale p̄suasiōis. Matth. iij. **Accedens** tentator dixit ei. Si

filius dei es etc. **Chorinth. c.** **Fidelis de⁹** qui nō patiet⁹ vos tentari supra id quod potest etc. De hac tertia intelligitur p̄cipue quod dicitur hic.

Dicit ergo. Et ne nos inducas in tentationē. q̄i dicat. **Da nobis spiritū pietatis.** et mansuetudinem spiritus. vt per spiritū pietatis vincamus tentationē exercendo nos ad pietatem. **Et p̄ mansuetudinem** vincamus vitium iram. non reddēdo malum p̄ malo. vt ita beati possideamus terram viuentiū quam p̄ spiritū pietatis et mansuetudinem obtineam⁹. **Unde.** Beati mites. quoniam etc.

Sed libera nos a malo

Petitio liberari a malo.

Donum timor.

Virtus paupertas spiritus.

Beatitudo regnum celorum.

Vitium contra quod inanis gloria.

Sed libera Est liberatio a malo

Culpe. ad Roma. vj. **Liberati a peccato.** serui autē facti deo.

Miserie. Roma. viij. **Creatura liberabitur a seruitute corruptionis in libertatem glorie filiorū dei.**

Pene eterne. Osee. xij. **De manu mortis liberabo eos.** de morte redimam eos.

Dicit ergo. Sed libera nos etc. quasi dicat. **Da nobis spiritū timoris.** vt p̄ spiritū timoris vincamus mala. p̄ virtutem paupertatem spiritus bona adipiscamur. quaten⁹ exclusi vicijs et contemptis terrenis habeamus eterna. scilicet beatitudinem regni celorū. quod lucifer et primi parentes p̄ vitium inanis glorie amisserunt.

Amen. Hiero. aut apud hebreos vnū ex tribus solet submitti

Amen

Salon

Sela

Significat

Vere vel fideliter.

Pacem

Semper

Nota q̄ dici solet q̄ Amen quōq̄ tenetur

Nominaliter. Apocal. iij. **Hec dicit amen** testis fidelis et verus qui est principium creature dei.

Adverbialiter. vt ibi. Amen amen dico vobis.

Verbaliter vt hic. Amen. i. oīa p̄dicta fiāt nobis ex tua grā.

¶ Finit Pater noster.